

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ตำบลคูบางหลวง
อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

COMMUNITY WASTE MANAGEMENT IN THE BANG LUANG SUBDISTRICT
LADLUMKAEO DISTRICT, PATHUM THANI PROVINCE

ยุพา อยู่เย็น¹ อิมรอน มะลูลีม² และวัลย์พร ชินศรี³
Yupa Uyern, Imron Maluleem, and Walaiporn Chinasri

- ¹ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
- ² หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี
- ³ หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์
ในพระบรมราชูปถัมภ์ จังหวัดปทุมธานี

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ศึกษาลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน และแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ทำการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชนในตำบลคูบางหลวง จำนวน 2 ชุมชนคือ ชุมชนหมู่ 3 บ้านคลองบางโพธิ์เหนือ และชุมชนหมู่ 10 บ้านคูขวางมอญ จำนวนทั้งสิ้น 213 ครั้วเรือน โดยใช้สถิติค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการศึกษาพบว่า

- 1) สภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชน ด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนส่วนใหญ่รับรู้ทางโทรทัศน์ รองลงมารับรู้ทางหนังสือพิมพ์ ด้านปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนบ้านต่อวันมีจำนวน 5-10 กิโลกรัมต่อวัน ปัจจุบันมีปริมาณขยะมูลฝอยในปริมาณเพิ่มขึ้น ประเภทขยะมูลฝอยในครัวเรือนและชุมชนส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติก
- 2) รองลงมาเป็นเศษอาหาร ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนโดยเผยแพร่ความรู้และให้คำปรึกษาการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกวิธีแก่ประชาชนในชุมชน รองลงมาเป็น

แกนนำในการขอรับบริการด้านการจัดการขยะมูลฝอยกับ อบต. คูบางหลวง และ อบต. คูบางหลวง มีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน คือการเผยแพร่ความรู้และให้คำปรึกษาการจัดการขยะมูลฝอยแก่ชุมชนต่างๆ ตลอดเวลา และรองลงมาที่มีการลงพื้นที่ตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นประจำ

3) ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนอยู่ในระดับมาก ซึ่งลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยในด้านพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยอยู่ในระดับน้อย แต่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในระดับมาก ลักษณะของการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนพบว่าประชาชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย หรือการคัดแยกขยะให้ถูกประเภทในระดับน้อย แต่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในระดับมาก เพราะประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีการปฏิบัติตนของแต่ละคนที่ไม่สร้างปัญหาขยะมูลฝอยให้กับชุมชน ถึงแม้จะไม่ปฏิบัติเป็นประจำก็ไม่ก่อให้เกิดปัญหาในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน

4) แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนที่พบได้แก่ 4.1) ควรกำหนดเวลาที่เหมาะสมในการเก็บขนมูลฝอย 4.2) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องแก่ประชาชน 4.3) ควรมีกฎหมายควบคุม “ผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย” 4.4) ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชน 4.5) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแก่ประชาชน 4.6) ควรคัดแยกและสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล 4.7) ควรกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการเผา

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the community's level of knowledge and understanding concerning waste management, 2) to study the characteristics of the waste management practices of the community, and 3) provide guidelines to help develop waste management.

The sample used consisted of 213 respondents from households in Tambon Kubangluang such as moo 3 Ban Klongpoo village and moo 10 Ban Kukwangmon. The tool used to collect the data was a questionnaire. The statistics used to analyze the data were percentage, mean and standard deviation.

The findings were as follows :

1) The community acquired their information about community waste management from the television and newspapers. The amount of waste per

household was currently 5-10 kilograms per day and these numbers were continually increasing, The main types of waste were plastic bags and food scraps.

2) It is the role of the village leader to participate in waste management including information dissemination, counseling the people and the community, doing site-visits and monitoring the waste management.

3) Although the people's knowledge and understanding of waste management were high, they did not participate in waste management much. The people also did not generally categorize and separate the waste.

4) Some guidelines to help develop community waste management were given 4.1) trash collection should only be done at appropriate times 4.2) proper knowledge and understanding of waste management should be provided to the residents 4.3) a law stating that "polluters must pay" should be instituted 4.4) there should be a campaign to promote public awareness 4.5) activities to support participation in waste management should be setup 4.6) the waste should be separated by type and an SAO station should be built and 4.7) there should be some waste treatment done by burning.

คำสำคัญ

พฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอย นโยบายการจัดการขยะมูลฝอย การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย การจัดการขยะมูลฝอย ขยะมูลฝอย

ความสำคัญของปัญหา

ในสภาวะปัจจุบันประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นอย่างมาก เนื่องจากส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งทางตรงและทางอ้อม ปัญหาสิ่งแวดล้อมในประเทศไทยมีหลายประการ เช่น มลพิษต่างๆ ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล การใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการกระทำของมนุษย์ เป็นปัญหาที่เกิดจากความเห็นแก่ตัวมักง่ายและขาดระเบียบวินัย รวมถึงการขยายตัวของชุมชน และความหนาแน่นของประชากร เทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่ ตลอดจนลักษณะนิสัยการบริโภคของประชาชนในปัจจุบัน ก่อให้เกิดอัตราการเพิ่มปริมาณของขยะมูลฝอยมากขึ้นไม่ว่าจะมาจากการใช้สิ่งของในชีวิตประจำวันของประชาชน การสร้างงานผลิตภัณฑ์ในโรงงานอุตสาหกรรมภาคต่างๆ หรือแหล่งอื่นและการทิ้งขยะไม่เป็นที่เส้นทางทำให้บ้านเมืองไม่สวยงามและสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ จากข้างต้นที่ได้กล่าวมานั้นล้วน

ก่อให้เกิดผลกระทบต่อการบริหารจัดการขยะมูลฝอยที่ยุงยากและใช้ระยะเวลายาวนาน เนื่องจากขยะมูลฝอยมีปริมาณมากกว่าที่จะสามารถย่อยสลายได้เองตามธรรมชาติ ทั้งยังส่งผลในภาพรวมกลับสู่สภาพแวดล้อมความเป็นอยู่ในเขต

วิธีการหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนเป็นไปอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพก็คือให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับอันตราย และปัญหาที่เกิดจากขยะมูลฝอย การสร้างจิตสำนึก และทัศนคติที่ทำให้ประชาชนมีพฤติกรรมเกี่ยวกับการจัดการมูลฝอยอย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ ฌ แหล่งกำเนิด การส่งเสริมหรือกระตุ้นให้มีการแยกขยะมูลฝอย และหมุนเวียนใช้ใหม่อย่างกว้างขวาง ซึ่งจะเป็นการลดจำนวนขยะมูลฝอยลงได้อีกวิธีหนึ่ง แต่จะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับแผนการส่งเสริมให้คนในสังคมช่วยกันลดขยะมูลฝอย หลีกเลียงต่อการก่อขยะมูลฝอย เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรบริโภควัสดุก่อมูลฝอยโดยไม่จำเป็น การทำลายมูลฝอยโดยวิธีการฝังกลบและการเผาในในประเทศต่างๆ เล็งเห็นว่าเป็นวิธีที่ไม่สามารถลดปริมาณมูลฝอยที่เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมากได้ บุคคลและหน่วยงานหลายฝ่ายจึงพยายามหามาตรการต่างๆ เพื่อจัดทำนโยบายการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสม ซึ่งต่างเห็นสอดคล้องกันว่าน่าจะแก้ปัญหาโดยการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรก่อและทิ้งขยะมูลฝอยในส่วนของผู้ผลิตและผู้บริโภค ด้วยการส่งเสริมให้หลีกเลียงการก่อให้เกิดขยะมูลฝอยให้มากที่สุด พร้อมทั้งกระตุ้นให้มีการลดปริมาณขยะมูลฝอยและสนับสนุนการนำขยะมูลฝอยชนิดต่างๆ ไปหมุนเวียนใช้ประโยชน์ใหม่ให้มากขึ้น

ตำบลคูบางหลวงประกอบด้วย 12 หมู่บ้าน มีปริมาณของเพิ่มขึ้นชัดเจน จาก พ.ศ. 2550 มีปริมาณขยะประมาณ 150 ตัน/เดือน และในปี 2551 มีปริมาณขยะประมาณ 210 ตัน/เดือน ในปี 2552 มีปริมาณขยะประมาณ 270 ตัน/เดือน และในปี 2553 มีปริมาณขยะประมาณ 360 ตัน/เดือน จะพบว่าปริมาณขยะมูลฝอยมีอัตราการเพิ่มแบบทวีคูณ ดังนั้น วิธีหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหา และความรุนแรงของปัญหาขยะมูลฝอย ได้แก่ การรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับอันตราย และปัญหาของขยะมูลฝอย สร้างจิตสำนึก และทัศนคติในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ถูกต้องเกี่ยวกับการจัดการขยะในชุมชน การคัดแยกขยะในเบื้องต้น การทำขยะรีไซเคิลใหม่ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในชุมชน และลดปัญหาขยะมูลฝอยในชุมชน

องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง มีภารกิจโดยตรงในการรักษาความสะอาดของท้องถิ่น และจัดระเบียบในชุมชน มีการส่งเสริมกิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อมในการจัดการขยะมูลฝอย เพื่อให้ชุมชนในตำบลคูบางหลวงมีความตระหนัก และสามารถคัดแยกขยะในเบื้องต้น ได้รู้จักการนำวัสดุเหลือใช้มารีไซเคิล เพื่อประโยชน์ และสร้างมูลค่าเพิ่มได้ในชีวิตประจำวัน สิ่งสำคัญก็คือ ลดปริมาณขยะในชุมชนที่เป็นสาเหตุหลักของภาวะโลกร้อน ผู้ทำการศึกษา เป็นพนักงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง มีความสนใจที่จะศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 10 ในเขตตำบลคูบางหลวงที่เข้าร่วมโครงการคัดแยกขยะมูลฝอยที่องค์การบริหาร

ส่วนตำบลคูบางหลวงจัดทำขึ้น เพราะชุมชนทั้ง 2 ชุมชนมีความพร้อมมากกว่าชุมชนอื่นๆ ในพื้นที่ และศึกษาลักษณะและแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยให้แก่ชุมชนต่าง ๆ ในเขต เพื่อสร้างกระบวนการบริหารจัดการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนต่างๆ ต่อไป

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

ระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนมีผลต่อแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี หรือไม่อย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
2. เพื่อศึกษาลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบล คูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร บทความ และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเกี่ยวกับ แนวคิดและหลักการ ตลอดจนความต้องการและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในตำบลคูบางหลวง
2. นำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้ามาสร้างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามที่ผู้ศึกษาวิจัยพัฒนาขึ้นให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระตรวจสอบเพื่อเสนอแนะและแก้ไขปรับปรุงต่อไป
4. การหาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา จำนวน 30 ชุด ที่ผ่านกระบวนการปรับปรุงข้อคำถามในเครื่องมือเรียบร้อยแล้วจากการแนะนำและควบคุมของอาจารย์ที่ปรึกษา ใช้วิธีสถิติโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสังคมศาสตร์ หาความเชื่อมั่น Reliability Analysis วิธี Cronbach's Alpha ซึ่งต้องมีค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 (กัลยา วาณิชย์ปัญญา, 2546) และจากการ

ทดสอบกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับประชากรให้ตอบแบบสอบถามพบว่ามีความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.74 ทำให้ผู้ศึกษาสามารถนำแบบสอบถามลงพื้นที่จริงได้ต่อไป

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากคณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าอิสระและผู้เชี่ยวชาญไปใช้ในงานวิจัยการศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานีต่อไป

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 เป็นเพศชายจำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0

อายุ ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 41-60 ปี จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 รองลงมา มีอายุระหว่าง 20-40 ปี จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 37.6 มีอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3 และมีอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7

สถานภาพ ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 และมีสถานภาพหม้าย 35 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4 และมีสถานภาพหย่า จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.9

ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมา มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 37.1 ไม่ได้รับการศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 8.9 มีการศึกษาระดับอื่นๆ คือการศึกษาทางศาสนา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 6.1 มีการศึกษาระดับอนุปริญญาและระดับปริญญาตรี จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

อาชีพ ส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 รองลงมา มีอาชีพเป็นแม่บ้านพ่อบ้าน จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว/ค้าขาย จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 17.8 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 28.0 คิดเป็นร้อยละ 31.1 ประกอบอาชีพอื่นๆ คือเกษตรกร จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 เป็นนักเรียน/นักศึกษา จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3 และประกอบอาชีพข้าราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9

รายได้ต่อเดือน ส่วนใหญ่มีรายได้ระหว่าง 5,001-10,000 บาทต่อเดือน จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 69.5 รองลงมา มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาทต่อเดือน จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6 มีรายได้ระหว่าง 10,001-15,000 บาทต่อเดือนจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 11.3 มีรายได้

ระหว่าง 15,001-20,000 บาทต่อเดือน จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 3.8 และมีรายได้มากกว่า 20,000 บาทขึ้นไป จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 30 ปีขึ้นไป จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงมาอาศัยอยู่เป็นเวลา 20-30 ปี จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5 และอาศัยอยู่ในชุมชน 10-20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

2. ข้อมูลสภาพแวดล้อมทั่วไปของชุมชน

การรับรู้ข้อมูลข่าวสารการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 10 ส่วนใหญ่รับรู้ทางโทรทัศน์ จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 รองลงมารับรู้ทางหนังสือพิมพ์ จำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 43.7 รับรู้จากคำบอกเล่าของเพื่อนบ้าน อสม. กรรมการชุมชน และอปพร. จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 รับรู้ทางป้ายผ้า/ป้ายโฆษณา จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4 รับรู้ทางเสียงตามสายของชุมชน จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 รับรู้จากการฝึกอบรม/การประชุม จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7 รับรู้จากแผ่นพับ/เอกสารสิ่งพิมพ์และหอกระจายข่าว จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.4

ปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนบ้านต่อวัน ส่วนใหญ่มีปริมาณขยะมูลฝอยจำนวน 5-10 กิโลกรัมต่อวัน จำนวน 141 คน คิดเป็นร้อยละ 66.2 รองลงมาปริมาณขยะมูลฝอยในครัวเรือนน้อยกว่า 5 กิโลกรัม จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 29.1 มีปริมาณขยะมูลฝอย 11-15 กิโลกรัม จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 4.7

ปริมาณขยะมูลฝอยในปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีปริมาณเพิ่มขึ้น จำนวน 149 คน จำนวน 70.0 รองลงมาปริมาณลดลง จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 24.9 และมีปริมาณเท่าเดิม จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 5.2

ประเภทขยะมูลฝอยในครัวเรือน ส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติก จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 95.3 รองลงมาเป็นเศษอาหาร จำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 94.8 เป็นกิ่งไม้ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 เป็นกระดาษ จำนวน 67 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 เป็นกระป๋อง จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 24.4

ประเภทขยะมูลฝอยชุมชน ส่วนใหญ่เป็นถุงพลาสติก จำนวน 193 คน คิดเป็นร้อยละ 90.6 รองลงมาเป็นเศษอาหาร จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 81.2 เป็นกิ่งไม้ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 54.0 เป็นกระป๋อง จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 46.0 และเป็นกระดาษ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 23.9 เป็น

ผู้นำชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่าการเผยแพร่ความรู้และให้คำปรึกษาการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 70.9 รองลงมาเห็นว่าเป็นแกนนำในการขอรับบริการด้านการจัดการขยะมูลฝอยกับ อบต.คูบางหลวง

จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 เห็นว่าเป็นตัวอย่างที่ดีในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 เห็นว่ามีการตรวจสอบและสอดส่องดูแลการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนตลอดเวลา จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14.8

อบต. คูบางหลวงมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ส่วนใหญ่เห็นว่ามีการเผยแพร่ความรู้และให้คำปรึกษาการจัดการขยะมูลฝอยตลอดเวลา จำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 62.9 รองลงมาเห็นว่า ลงพื้นที่ตรวจสอบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนเป็นประจำ จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 62.0 เห็นว่ามีการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 48.8 มีการพัฒนารูปแบบและระบบการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนตลอดเวลา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 28.2 และเห็นว่ามีโอกาสให้ประชาชนในชุมชนเดินทางศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยนอกพื้นที่ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 19.7

3. ความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน

พบว่าส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยในระดับมาก จากคะแนนร้อยละเฉลี่ยคิดเป็น 87.0 ซึ่งมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเผาไหม้ถือว่าเป็นการกำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกวิธี ตอบถูกร้อยละ 100.0 รองลงมาเรื่องการจัดขยะโดยวิธีการทิ้งลงในแม่น้ำสามารถป้องกันและลดปัญหามลพิษได้ ตอบถูกร้อยละ 98.7 เรื่องการแยกขยะเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เก็บขนขยะประชาชนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง และวิธีการที่เหมาะสมในการกำจัดขยะมูลฝอย คือการกองทิ้งไว้กลางแจ้งให้ย่อยสลายเองตามธรรมชาติ ตอบถูกร้อยละ 95.3 เรื่องในการเผาขยะมูลฝอยประเภทพลาสติกไม่ก่อให้เกิดอันตราย ตอบถูกร้อยละ 90.1 เรื่องการนัดเวลาทิ้งและเวลาเก็บทำให้สามารถสร้างนิสัยการทิ้งขยะได้เป็นอย่างดี ตอบถูกร้อยละ 89.7 เรื่องปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยเป็นปัญหาส่วนรวมที่ทุกคนต้องช่วยกันแก้ไข ตอบถูกร้อยละ 85.4 เรื่องการนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ใหม่ถือว่าเป็นแนวทางหนึ่งในการลดปริมาณขยะ ตอบถูกร้อยละ 85.0 เรื่องการจัดการขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่เพียงผู้เดียวประชาชนไม่เกี่ยวข้อง ตอบถูกร้อยละ 80.3 เรื่องการแยกขยะก่อนทิ้งสามารถลดปริมาณขยะได้ ตอบถูกร้อยละ 72.8 และเรื่องการเผาขยะกลางแจ้งสามารถลดปัญหาขยะตกค้างได้เป็นอย่างดี ตอบถูกร้อยละ 66.7

4. ลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน

4.1 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชน พบว่าส่วนใหญ่ประชาชนในชุมชนมีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 1.37 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.38

4.2 แนวทางในการจัดการมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวง พบว่าประชาชนในชุมชนหมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 10 มีความเห็นในภาพรวมในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.19 โดยส่วนใหญ่เห็นว่าควรกำหนดเวลาที่เหมาะสมในการเก็บขนมูลฝอยมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด เท่ากับ

2.63 รองลงมาเห็นว่าควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องแก่ประชาชนตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 เห็นว่าควรมีกฎหมายควบคุม “ผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย” มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 เห็นว่าควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนเรื่องปัญหาขยะมูลฝอยในพื้นที่และควรมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดอย่างเคร่งครัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.29 เห็นว่าควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแก่ประชาชนในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.24 เห็นว่าควรทำการคัดแยกและสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.84 และเห็นว่าควรกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการเผา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.25

อภิปรายผล

จากการศึกษาการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี สามารถสรุปผลการศึกษาและอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

1. ระดับความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของการรับรู้ของประชาชนที่อาจเกิดจากการเรียนรู้สื่อและสิ่งเร้าต่างๆ ภายนอกที่มีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจมากมาย เช่น การเรียนรู้จากสื่อประชาสัมพันธ์ การฟังจากคำบอกเล่า การทดลองปฏิบัติตาม และการใช้ประโยชน์จากสิ่งที่ได้เรียนรู้มาเป็นอย่างดี จึงทำให้ประชาชนในชุมชนกลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจในระดับมากได้ โดยเฉพาะมีความรู้ว่าการเผาโพนเป็นการกำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง

2. ลักษณะการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบลคูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

2.1 พฤติกรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ในภาพรวมอยู่ในระดับน้อย ซึ่งได้แก่พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยด้านการหลีกเลี่ยงใช้วัสดุที่ย่อยสลายยาก เช่น พลาสติก โพน การให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่พนักงานเก็บขนมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล การจัดการมูลฝอยประเภทใบไม้ กิ่งไม้ โดยวิธีการเผา การแยกขยะอันตราย เช่น ถ่านไฟฉาย หลอดไฟ แบตเตอรี่ให้ปะปนกับขยะชนิด การทิ้งขยะมูลฝอยลงในภาชนะรองรับขยะมูลฝอยของชุมชน การนำขยะประเภทพลาสติก ขวดแก้ว กลับมาใช้ใหม่ และการจัดการมูลฝอยประเภทใบไม้ กิ่งไม้ โดยวิธีการฝังกลบ

2.2 การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน ในภาพรวมพบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในระดับมาก ซึ่งได้แก่ ประชาชนมีการให้ความช่วยเหลือในการเก็บกวาดขยะมูลฝอยสิ่งของในพื้นที่สาธารณะและบริเวณหน้าที่พักอาศัย รองลงมาประชาชนมี

การประสานงานและการแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบ เมื่อมีปัญหาทางด้านการจัดเก็บขยะมูลฝอย ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะจากแหล่งกำเนิด เช่น ขยะจากที่บ้านหรือสำนักงาน ประชาชนมีส่วนร่วมในการลดปริมาณขยะโดยการนำวัสดุใช้แล้ว เช่น ภาชนะรูปทรงต่างๆ ที่ใช้หมดมาทำความสะอาด เพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่นอีก มีส่วนร่วมเสนอแนะและกำหนดมาตรฐานในการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล มีความยินดีและปฏิบัติตามเพื่อให้ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลเมื่อมีนโยบายหรือมาตรการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล และมีส่วนร่วมในกิจกรรมทำความสะอาดหรือจัดการ มูลฝอยร่วมกับชุมชนหรือองค์การบริหารส่วนตำบล

3. แนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนในเขตตำบล คูบางหลวง อำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี

ควรกำหนดเวลาที่เหมาะสมในการเก็บขนมูลฝอย 2) ควรมีการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องแก่ประชาชนตลอดเวลา 3) ควรมีกฎหมายควบคุม “ผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย” 4) ควรรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนเรื่องปัญหามูลฝอยในพื้นที่และควรมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดอย่างเคร่งครัด 5) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแก่ประชาชนในชุมชน 6) ควรทำการคัดแยกและสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล 7) ควรกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการเผา

จากลำดับความเห็นของประชาชนที่มีต่อแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนที่ผู้ศึกษาวิจัยได้นำเสนอเป็นทางเลือกที่ประชาชนเห็นด้วยมากที่สุดที่องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวงจะต้องมีการกำหนดเวลาที่เหมาะสมในการจัดเก็บขยะมูลฝอยของชุมชนต่างๆ ในเขตเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ อาทิเช่น ช่วงเวลาที่เหมาะสมคือก่อนเวลา 6 โมงเช้า และช่วงเวลาหลัง 6 โมงเย็น เพราะเป็นเวลาที่การจราจรไม่หนาแน่น ไม่ส่งผลกระทบต่อการประกอบกิจวัตรประจำวันของประชาชน ไม่สร้างความรำคาญจากกลิ่นเพราะประชาชนยังไม่ออกจากบ้านหรือกลับเข้าบ้านเรียบร้อยแล้ว ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวงควรนำไปพิจารณาเป็นแนวทางพัฒนาการจัดการขยะมูลฝอยในอนาคตต่อไป ในส่วนของการสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องแก่ประชาชนตลอดเวลา และการประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกแก่ประชาชนเรื่องปัญหามูลฝอยในพื้นที่และควรมีการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการรักษาความสะอาดอย่างเคร่งครัดเป็นสิ่งที่ต้องปฏิบัติควบคู่กันตลอดเวลา เพราะประชาชนบางส่วนที่ละเลยหรือไม่เห็นความสำคัญของการจัดการขยะมูลฝอยที่เริ่มต้นจากตนเองก่อนนั้นจะซึมซับและเข้าใจรูปแบบการดำรงชีวิตที่ถูกต้องจากสังคมและส่วนร่วมได้

นอกจากนั้น การกำหนดให้มีกฎหมายควบคุม “ผู้ก่อมลพิษ เป็นผู้จ่าย” นั้นเป็นสิ่งที่ประชาชนเห็นด้วยว่าผู้ประกอบการต่างๆ ที่มีการผลิตขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ ควรชดเชยการบริหารจัดการ

ที่มีประสิทธิภาพเพื่อเป็นผลดีต่อสิ่งแวดล้อมมากกว่าปกติ ทำให้เกิดความเท่าเทียมกันและความเหมาะสมต่อการรับผิดชอบต่อสังคมส่วนร่วมที่พึงมีในทุกท้องถิ่น ประชาชนเห็นว่าควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแก่ประชาชนในชุมชนเพื่อสร้างจิตสำนึกและทบทวนความรู้ความเข้าใจวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องให้แก่ประชาชนรวมทั้งการเผยแพร่ความรู้ใหม่ที่ประชาชนควรรู้เพื่อการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อไป ประชาชนเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวงมีการคัดแยกขยะมูลฝอยและสร้างสถานีขนถ่ายขยะมูลฝอยขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้การบริหารจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทำให้การดำเนินงานมีสถานที่ตั้งที่ชัดเจน มีแหล่งคัดแยกขยะมูลฝอยที่มีมาตรฐาน สามารถต่อยอดการดำเนินงานได้โดยอาจจำหน่ายหรือนำมาประยุกต์ใช้ใหม่กับขยะรีไซเคิลหรือการผลิตน้ำชีวภาพจากขยะอินทรีย์ที่ได้จากการทิ้งของประชาชนในชุมชนต่างๆ และนำมาใช้ในกระบวนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลคูบางหลวงด้านการจัดการสวนสาธารณะในท้องถิ่นได้ และเห็นว่าควรกำจัดมูลฝอยโดยวิธีการเผาโดยการสร้างเตาเผาไร้ควันที่สามารถประหยัดงบประมาณในการเก็บขนไปฝังยังแหล่งอื่น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรศักดิ์ โอสถิตพร (2550) ได้ศึกษารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ ศึกษาพบว่ารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอย ที่เหมาะสมกับเทศบาลตำบลดอยสะเก็ด ในความเห็นของประชาชนให้ความเห็นว่า เทศบาลตำบลดอยสะเก็ดควรให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง อาทิ การจัดกิจกรรมรณรงค์เพื่อปลูกจิตสำนึกในการจำกัดขยะมูลฝอย ส่วนผู้บริหารเทศบาลให้ความเห็นว่าวิธีการจัดเก็บควรจัดหารถเก็บขยะที่ปิดมิดชิดมากกว่านี้ ซึ่งจะสามารถลดกลิ่นรบกวนชาวบ้านได้ และควรปรับปรุงที่รองรับถังเก็บขยะของครัวเรือนต่างๆ เพื่อป้องกันสุนัขคุ้ยเขี่ยขยะ ควรมีการส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนมีการคัดแยกขยะก่อนนำมาทิ้ง วิธีการกำจัดพบว่า เทศบาลตำบลดอยสะเก็ดควรสร้างเตาเผาขยะ หรือหาแหล่งฝังกลบ โดยขอความร่วมมือหรือประสานงานกับท้องถิ่นที่อยู่ใกล้เคียงที่มีการฝังกลบที่เหมาะสม และงานวิจัยของมาริสสา สุริน (2551) ศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการในเขตเทศบาลตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่ ในส่วนของข้อมูลพื้นฐานที่จะนำไปพัฒนาเป็นแนวทางสู่แผนปฏิบัติการเพื่อการจัดการขยะมูลฝอยแบบยั่งยืน ที่สรุปเป็นประเด็นหลักๆ ดังนี้ 1) ควรเริ่มจากการให้ประชาชนมีความรู้เรื่องประโยชน์และโทษของขยะมูลฝอย 2) ให้ความรู้ประชาชนถึงการจัดเก็บขยะให้ถูกวิธีการนำขยะมูลฝอยประเภทต่างๆ กลับมาใช้ใหม่ 3) เทศบาลควรจัดเตรียมถังขยะไว้บริการประชาชนระบบ 3 ถัง คือ มีถังขยะเปียก ถังขยะแห้ง และถังขยะมีพิษ 4) มีการจูงใจให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมมือกันในการรักษาความสะอาด เช่น มีการประกวดหมู่บ้านน่าอยู่ โดยมีการประกาศการจัดลำดับและมอบรางวัลประจำเดือนทุกเดือน เป็นต้น

นอกจากแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชนที่ผู้ศึกษาวิจัยกำหนดขึ้นแล้ว ประชาชนกลุ่มตัวอย่างได้เสนอแนะแนวทางพัฒนาอื่นๆ ที่สอดคล้องกับความต้องการในการจัดการขยะมูลฝอยของชุมชน ซึ่งได้แก่ 1) ต้องการให้มีถังขยะติดตั้งไว้หน้าบ้านเรือนของประชาชนในชุมชน คราวเรือนละ 2 ถัง โดยแบ่งเป็นขยะเปียกกับขยะแห้ง เพื่อให้ง่ายต่อการคัดแยกขยะทั้งของประชาชน และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และง่ายต่อการทิ้งขยะของประชาชน 2) ต้องการให้จัดกิจกรรมการศึกษาดูงานของประชาชนในชุมชนต่างๆ เพื่อสร้างจิตสำนึกและเกิดการกระตุ้นพฤติกรรมจัดการที่ถูกต้อง และการแข่งขันเชิงสร้างสรรค์ให้แก่ชุมชนต่างๆ ในพื้นที่ 3) ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายหรือการบริหารจัดการที่จริงจังรัดกุมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนต่างๆ เช่น การจัดทำโครงการแข่งขันชุมชนสะอาดปลอดขยะ ชุมชนรักษ์สิ่งแวดล้อม ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องตลอดเวลา ทำให้เป็นวัฒนธรรมของชุมชนที่ต้องอยู่อย่างรักษาสีสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกับการดำรงชีวิตประจำวัน 4) ต้องทำให้ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บขยะต้องดำเนินงานตามรูปแบบและขั้นตอนอย่างเคร่งครัด ไม่ให้มีขยะตกค้างหรือการจัดเก็บล่าช้า เพราะอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนได้ และยังส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากมลพิษทางกลิ่นและภูมิทัศน์ของพื้นที่ในชุมชนได้ 5) ต้องการให้ผู้บริหารสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการขยะมูลฝอย ที่ต้องมีการดำเนินงานในช่วงก่อนเวลาการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการปกติ คือ 8.30 น. และ หลังเวลาราชการปกติ คือเวลา 16.30 น.

ข้อเสนอแนะ

1. ควรการประชาสัมพันธ์การจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้องแก่ประชาชนที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึง ที่ส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมจัดการขยะมูลฝอยที่ถูกต้อง
2. ควรมีถังขยะติดตั้งไว้หน้าบ้านเรือนของประชาชนในชุมชน คราวเรือนละ 2 ถัง โดยแบ่งเป็นขยะเปียกกับขยะแห้ง เพื่อให้ง่ายต่อการคัดแยกขยะ
3. ให้มีการศึกษาดูงานด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพของชุมชน เพื่อสร้างจิตสำนึกและเกิดการกระตุ้นพฤติกรรมจัดการที่ถูกต้อง
4. ผู้บริหารควรมีนโยบายหรือการบริหารจัดการที่จริงจังในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในชุมชนต่างๆ
5. ผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดเก็บขยะต้องมีการดำเนินงานตามรูปแบบและขั้นตอนการดำเนินงานอย่างเคร่งครัด ไม่ทำให้เกิดขยะตกค้างหรือการจัดเก็บล่าช้าส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจของประชาชนผู้ได้รับความเดือดร้อนจากมลพิษทางกลิ่นและภูมิทัศน์ของพื้นที่ในชุมชนได้

6. ควรมีค่าตอบแทนการปฏิบัติงานนอกเวลาของผู้ปฏิบัติงานเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจ
7. ควรมีกิจกรรมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในการจัดการและรักษาสิ่งแวดล้อมที่อาจได้รับผลกระทบจากขยะมูลฝอยอย่างต่อเนื่อง

บรรณานุกรม

- กัลยา วาณิชย์ปัญญา. (2546). การวิเคราะห์สถิติ สถิติสำหรับการบริหารและการวิจัย.
กรุงเทพฯ: แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มารีสา สุริน. (2551). การจัดการขยะมูลฝอยโดยชุมชนเพื่อนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการใน
เขตเทศบาลตำบลต้นเปา อำเภอสันกำแพงจังหวัดเชียงใหม่. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุรศักดิ์ โอสถิตพร. (2550). รูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยที่เหมาะสมกับเทศบาลตำบลดอย
สะเก็ด อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต.
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.